

ESHITISHIDA NUQSONI BÓLGAN BOLALAR

Andijon davlat pedagogika instituti

102- guruh talabasi

Dilshodova Dilnavoz *Ilmiy rahbar:*

Jóraxojayev Muhammadaziz

Annotatsiya: *Ushbu maqolada eshitish apparatlari va koklear implantlar eshitish qobiliyatini sezilarli darajada yaxshilashga va bolaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatish tushunchalari yuritiladi. Biroq, bu texnologiyalarning samaradorligi bolaning nuqsonining og'irligiga va boshqa omillarga bog'liqligi to'g'risida sóz boradi.*

Kalit sózlar: *Nutq, til, koklear implantlar, genetik omillar, eshitish nuqsonlari, diagnostik.*

Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar turli xil muammolarga duch kelishi mumkin, bu esa ularning rivojlanishiga va hayot sifatiga ta'sir qiladi. Eshitish nuqsonining og'irligi va turi farq qilishi mumkin, bu esa bolaning ehtiyojlariga va qo'llaniladigan yondashuvlarga ta'sir qiladi.

Eshitish nuqsonining turlari:

Tug'ma eshitish nuqsoni: Bola tug'ilganda mavjud bo'lgan eshitish nuqsoni. Bu genetik omillar, tug'ruqdagi asoratlar yoki infeksiyalar tufayli yuz berishi mumkin.

Orttirilgan eshitish nuqsoni: Hayotning ma'lum bir davrida paydo bo'ladigan eshitish nuqsoni. Bu infeksiyalar, shikastlanishlar, ba'zi dori-darmonlarning yon ta'siri yoki boshqa omillar tufayli yuz berishi mumkin.

Sensorineural eshitish nuqsoni: Ichki quloq yoki eshitish nervidagi muammolar tufayli yuz beradi. Bu eng keng tarqalgan eshitish nuqsoni turidir.

Oʻtkazuvchanlik eshitish nuqsoni: Ovoz toʻlqinlarining ichki quloqqa yetib borishida toʻsqinlik boʻlganda yuz beradi. Bu odatda quloq pardasining yoki oʻrta quloq suyaklarining shikastlanishi tufayli yuz beradi.

Aralash eshitish nuqsoni: Sensorineural va oʻtkazuvchanlik eshitish nuqsonlarining kombinatsiyasi.

Eshitish nuqsoni boʻlgan bolalarning muammolari:

Nutq va tilning rivojlanishida kechikish: Eshitish juda muhim, chunki u nutq va tilning rivojlanishi uchun asos hisoblanadi. Eshitish nuqsoni boʻlgan bolalarda nutq va tilning rivojlanishida kechikish yoki buzilishlar boʻlishi mumkin.

Ijtimoiy va emotsional rivojlanishdagi qiyinchiliklar: Eshitish qiyinchiliklar tufayli boshqalar bilan muloqot qilishda qiyinchiliklar paydo boʻlishi mumkin, bu esa ijtimoiy va emotsional rivojlanishga taʼsir qiladi.

Taʼlimdagi qiyinchiliklar: Eshitish qiyinchiliklar tufayli maʼlumotni qabul qilishda qiyinchiliklar boʻlishi mumkin, bu esa taʼlim jarayonida muammolarga olib kelishi mumkin.

Oʻziga ishonchning pastligi: Eshitish nuqsoni boʻlgan bolalar oʻz tengdoshlaridan farq qilishlarini his qilishlari mumkin, bu esa oʻziga ishonchning pastligiga olib kelishi mumkin.

Yordam va davolash:

Eshitish nuqsoni boʻlgan bolalarga yordam berishning turli xil usullari mavjud:

Eshitish apparatlari: Ovozni kuchaytirishga va eshitishni yaxshilashga yordam beradi.

Koklear implantlar: Ogʻir eshitish nuqsoniga ega boʻlgan bolalar uchun qoʻllaniladi va toʻgʻridan-toʻgʻri eshitish nerviga signal yuboradi.

Nutq va til terapiyasi: Nutq va til koʻnikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Maxsus taʼlim: Bolaning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan taʼlim dasturlari.

Oilaviy qo'llab-quvvatlash: Oila a'zolariga qo'llab-quvvatlash va ta'lim berish.

Erta diagnostika va davolash juda muhimdir, chunki bu bolaning rivojlanishini yaxshilashga va hayot sifatini oshirishga yordam beradi. Bolalar va ularning oilalari tegishli tibbiy va ta'lim mutaxassislaridan yordam olishlari kerak.

Xulosa

Eshitish nuqsonli bolalar muvaffaqiyatli rivojlanishi va to'laqonli hayot kechirishi uchun erta diagnostika, moslashtirilgan intervensiya va doimiy qo'llab-quvvatlashni talab qiladi. Bu nafaqat eshitish apparatlari yoki koklear implantlar kabi texnologik yordamlarni, balki nutq terapiyasi, tilni o'rgatish va inklyuziv ta'lim kabi mutaxassislarning yordamini ham o'z ichiga oladi. Oilaviy qo'llab-quvvatlash va jamiyatning tushunishi va qo'llab-quvvatlovchi muhiti bolaning ijtimoiy va emotsional rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega. Umuman olganda, individual ehtiyojlarga qaratilgan kompleks yondashuv bolaning potentsialini to'liq ro'yobga chiqarish va ularning hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi.

FOYDANILGAN ADABIYOTLAR:

1. "Education Resources Information Center"
2. "Hearing impairment in children"
3. "Deaf children"
4. "Auditory processing disorder in children".
6. "Child development"
7. "Speech-language pathology".